

WEGINGSTAFEL 10 APRIL 2025 / RAADSPLEIN 24 APRIL 2025

Vorbereidingsbesluit Staalslakken en Grondstabilisatie

Datum vraag	Fractie(s)	Vraag	Antwoord
09-04-2025	LEV	Vraag 1: Kan de portefeuillehouder aantonen dat er in de afgelopen vijf jaar in onze gemeente sprake is geweest van schade aan de leefomgeving door het gebruik van staalslakken of grondstabilisatie? Vraag 2: Waarom wordt er gekozen voor lokale meldplichtregulering terwijl de landelijke overheid al werkt aan een landelijk dekkend systeem? Zijn we hiermee geen wetgeving aan het dupliceren? Vraag 3: Is de gemeente bereid om de extra uitvoeringslasten en meldingen (1 tot 5 per jaar) ook financieel te compenseren richting OD IJmond, of gaat dit ten koste van handhaving op andere dossiers zoals stikstof of geluidsoverlast? Vraag 4: Waarom krijgen bedrijven geen mogelijkheid tot bezwaar of beroep tegen deze regels? Past dat bij een democratisch	Antwoord 1: Nee. Bij de portefeuillehouder zijn geen locaties binnen de gemeente bekend waarbij sprake is geweest van schade aan de leefomgeving door het gebruik van staalslakken of grondstabilisatie. Er is ook geen meldingsplicht waardoor het ook niet duidelijk is, of en zo ja, waar deze toepassingen zijn gedaan in het verleden. Antwoord 2: Er is op dit moment geen meldingsplicht. Het is onduidelijk hoe en wanneer de landelijke overheid met nieuw beleid komt. Antwoord 3: Voor de gemeente zijn hier geen extra kosten aan verbonden. De toezicht en handhaving op de toepassing van staalslakken behoort tot het basistakenpakket en kan door Omgevingsdienst IJmond naar verwachting binnen de bestaande formatie worden uitgevoerd. De Omgevingsdienst houdt nu ook al toezicht op bodemtoepassingen waaronder ook de toepassing van staalslakken vallen. Antwoord 4: Een voorbereidingsbesluit wijzigt het omgevingsplan met voorbeschermingsregels. Hiervoor geldt geen voorgeschreven

	bestuur en bij het beschermen van ondernemers tegen willekeur? Vraag 5: Wordt er ook gekeken naar de economische voordelen van circulair hergebruik van bouwstoffen zoals staalslakken? En zo ja, hoe worden die meegewogen tegenover de risico's? Vraag 6: Hoe verhoudt deze lokale maatregel zich tot de landelijke ambitie voor meer circulair bouwen? Dreigt hier geen rem te ontstaan op duurzaam hergebruik door striktere lokale regels? Vraag 7: Wat is het effect van deze regels op de woningbouwambitie van de gemeente, als aannemers en projectontwikkelaars worden geconfronteerd met extra administratieve lasten en mogelijk vertraging door meldprocedures? Vraag 8: Is de gemeente bereid om ondernemers die te goeder trouw handelen, maar per abuis de meldplicht overtreden, rechtsbescherming of coulance te bieden, of worden zij	voorbereidingsprocedure. Als de definitieve regels worden opgenomen in het definitieve omgevingsplan staat hier wel bezwaar en beroep tegen open. Het voorbereidingsbesluit is 1,5 jaar geldig. Antwoord 5: Staalslakken zijn door het ministerie aangewezen als erkende bouwstof. Daarom wordt geen verbod opgelegd maar een meldingsplicht. Antwoord 6: Nee, er wordt alleen inzicht gecreëerd of de bouwstof op de juiste manier wordt toegepast om milieurisico's en gezondheidsrisico's te voorkomen. Antwoord 7: De voorbeschermingsregels hebben geen impact op de woningbouwambities. Staalslakken worden niet gebruikt bij woningbouwprojecten. Antwoord 8: Zowel de gemeente als de Omgevingsdienst zullen hier zorgvuldig mee omgaan en initiatiefnemers begeleiden. Na het besluit worden de inwoners en initiatiefnemers actief geïnformeerd.
--	---	---

		direct geconfronteerd met sancties en handhaving zonder tussenweg?	
03-04-2025	GroenLinks	De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) heeft in 2023 gesignaleerd dat de wettelijke regels voor het gebruik van staalslakken onvoldoende zijn om de risico's voor mens en milieu af te dekken. Deze conclusie is getrokken op basis van onderzoek door het RIVM. Staalslakken bevatten vaak schadelijke stoffen zoals zware metalen. Als de staalslakken in contact komen met regen- of grondwater spoelen deze stoffen de bodem of het grondwater in. Het 'uitspoelwater' van de staalslakken heeft ook een extreem lage zuurgraad. Het uitspoelen van de schadelijke stoffen kan volgens het ILT onder meer leiden tot meer vissterfte en het afsterven van water- en bodemleven. Het toepassen van staalslakken kan bij omwonenden van bouw- en infrastructurele projecten voor gezondheidsklachten zorgen, zoals bloedneuzen. In gemeenten, provincies en op politiek-bestuurlijk landelijk niveau speelt de discussie over de houdbaarheid van het gebruik van staalslakken volop. Zo werd begin maart nog bekend dat de ILT twee jaar geleden al wilde adviseren om staalslakken aan te merken als 'afval' in plaats van 'bouwstof' door de nieuwe inzichten over de negatieve milieueffecten. Dit advies is uiteindelijk niet formeel afgegeven, om redenen die uit het NOS-bericht over de kwestie niet helemaal duidelijk worden. Wie online zoekt op staalslakken komt meerdere lokale verhalen tegen van mogelijke milieuproblemen door toepassing van staalslakken. Kortom: er is genoeg aanleiding om de	

	wenselijkheid van het gebruik van staalslakken in Edam-Volendam ter discussie te stellen. Vraag 1: In hoeverre heeft de gemeente inzichtelijk in welke gemeentelijke projecten of werkzaamheden gebruik is of wordt gemaakt van staalslakken en/of staalslakproducten? Vraag 2: Als dit inzichtelijk is: in welke projecten of werkzaamheden is de afgelopen twee jaar gebruik gemaakt van staalslakken en/of staalslakproducten? Vraag 3: Wat zijn de voor- en nadelen van het stoppen met het gebruik van staalslakken en/of staalslakproducten in gemeentelijke projecten en werkzaamheden, zoals onder andere de gemeenten Den Haag en Beverwijk hebben gedaan? Vraag 4: In hoeverre kan de gemeente bij het hanteren van een meldingsplicht nadere regels stellen aan de manier waarop staalslakken en/of staalslakproducten binnen Edam-Volendam worden toegepast?	Antwoord 1: Dit is bij de gemeente niet bekend, omdat er tot nu toe geen meldingsplicht was voor deze producten. Antwoord 2: Zie antwoord 1. Antwoord 3: Mogelijk dat het gebruik van alternatieve bouwstoffen kan leiden tot hogere kosten. Volgens de gegevens van de Omgevingsdienst IJmond worden staalslakken nauwelijks gebruikt voor gemeentelijke projecten. Antwoord 4: Met dit voorbereidingsbesluit worden voorbeschermingsregels opgenomen. Hierin zijn eisen gesteld aan het gebruik van de staalslakken. Met deze toepassingseisen worden de mogelijke negatieve effecten op mens en milieu zoveel mogelijk voorkomen.
--	---	--

	De gemeenteraad van Beverwijk heeft onlangs een motie unaniem aangenomen (zie bijlage) die het college oproept om een (tijdelijke) vergunningsplicht in te voeren voor het gebruik van staalslakken. Met deze vergunningplicht kunnen vooraf eisen worden gesteld aan het gebruik en/of de kwaliteit van staalslakken. Dit geeft de gemeente meer mogelijkheden om te sturen op staalslakken, waardoor negatieve effecten op mens en milieu zoveel mogelijk voorkomen kunnen worden. Vraag 5: Zijn er juridische obstakels die ons tegenhouden om – vooruitlopend op de landelijke regelgeving – een lokale vergunningsplicht voor het gebruik van staalslakken in te voeren? Vraag 6: Zijn er andere technische of praktische obstakels die overwogen moeten worden wanneer de gemeenteraad een lokale vergunningsplicht voor staalslakken wil invoeren? Volgens een artikel in het Noord Hollands Dagblad over de motie en het debat in de gemeenteraad van Beverwijk werkt de Omgevingsdienst IJmond momenteel zowel de meldingsplicht en vergunningsplicht uit voor de gemeente Beverwijk. Onze gemeente zit bij dezelfde Omgevingsdienst.	Antwoord 5: Eén van de uitgangspunten van de Omgevingswet is om zoveel mogelijk activiteiten te regelen met algemene regels. Een aanvullende vergunningplicht is alleen mogelijk als dat nodig is vanwege specifieke taken. Voor milieubelastende activiteiten die niet in het Besluit activiteiten leefomgeving staan, kunnen gemeenten een meldingsplicht opnemen in hun eigen regelgeving. De toezichthouders houden toezicht op de meldingen en de voorschriften die hieraan zijn verbonden. Antwoord 6: In de gemeente Beverwijk ligt het toepassen van staalslakken heel gevoelig vanwege het in het verre verleden toegepaste materiaal (staalslakken) op de voormalige stortplaats. Hierdoor overweegt de gemeente Beverwijk een verbod op toepassing (een verbod zonder vergunning). Het opnemen van een verbod op toepassing heeft een juridisch risico, omdat staalslakken een door de rijksoverheid erkende bouwstof is. Hierdoor mag deze bouwstof overal worden toegepast en is het vooralsnog niet wenselijk om een bouwstof te verbieden in een gemeente. Gemeenten moeten vanuit het Landelijke afvalbeheersplan (LAP) in haar omgevingsplan rekening houden met de erkende bouwstoffen zoals aangegeven vallen staalslakken onder dit beleidskader van de Rijksoverheid.
--	--	--

Vraag 7:

Is het mogelijk dat onze gemeente aanhaakt bij het OD-project voor Beverwijk om zo mee te liften op de kennis en expertise die voor Beverwijk is/wordt opgedaan?

Bronnen:

<https://www.ilent.nl/actueel/nieuws/2023/04/19/ilt-ziet-risicos-bij-toepassing-staalslakken>

<https://www.rivm.nl/publicaties/milieuhygienische-kwaliteit-ld-staalslakken>

<https://www.ad.nl/molenlanden/giftige-staalslakken-kunnen-west-betuwe-miljoenen-euro-s-kosten-als-sanering-mislukt-raad-wil-hulp>
rijk~ad053ce5/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

<https://nos.nl/artikel/2559036-inspectie-wilde-strengere-regels-voor-omstreden-staalslak>

<https://eenvandaag.avrotros.nl/item/risicos-verkeerd-gebruik-staalslakken-waren-al-tientallen-jaren-bekend/>

Antwoord 7:

Ja, dat is mogelijk. Omgevingsdienst IJmond voert deze taak ook uit voor de gemeente Beverwijk en houden deze ontwikkeling nauwlettend in de gaten zullen nieuwe jurisprudentie of ontwikkelingen bespreken met alle deelnemers.

		https://nos.nl/artikel/2542672-meer-verzet-tegen-staalslakken-als-bouwstof-langzame-milieuramp https://www.noordhollandsdagblad.nl/regio/ijmond/beverwijk-wil-geen-staalslak-of-duomix-meer-gebruiken-bij-projecten.-vergunningsplicht-voor-derden-is-in-de-maak/46063165.html https://eenvandaag.avrotros.nl/item/den-haag-stopt-met-gebruik-staalslakken-vanwege-zorgen-volksgezondheid-kinderen-kregen-traanogen-en-hoestbuien-door-opwaaiend-stof/	
--	--	--	--